

<https://doi.org/10.36719/2706-6185/41/139-142>

Emil Eminli
Bakı Biznes Universiteti
magistrant
eminliemil36@gmail.com

“Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də maliyyə nəticələrinin uçotu və audit qiymətləndirilməsi

Xülasə

Məqalə, “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də maliyyə nəticələrinin uçotu və audit qiymətləndirilməsinə həsr olunub. Məqalədə mövcud uçot və audit sistemlərinin analizi aparılır və bu sahədə təkmilləşdirmə üçün təkliflər irəli sürülür. Təkliflər arasında avtomatlaşdırılmış mühasibat sistemlərinin tətbiqi, məlumatların mərkəzləşdirilmiş bazada saxlanması və süni qiymətləndirilməsi, şirkətin ümumi səmərəliliyini artırmaq və rəqabət qabiliyyətini gücləndirmək üçün vacibdir. Təkmilləşdirilmiş uçot və audit sistemləri vasitəsilə strateji qərarlar daha sürətli və dəqiq verilə bilər. Məqalə, “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-nin uzunmüddətli uğuru və davamlı inkişafı üçün təkmilləşdirmə istiqamətlərinin həyata keçirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayır. “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC, Azərbaycanın qabaqcıl sığorta şirkətlərindən biridir və yerli və beynəlxalq bazarlarda mövqeyini gücləndirməyi hədəfləyir. Şirkət, maliyyə nəticələrinin dəqiq uçotu və şəffaf audit prosesləri ilə müştərilərinə etibarlı və yüksək keyfiyyətli xidmətlər təqdim edir. Şirkətin maliyyə və əməliyyat proseslərinin effektiv idarə edilməsi, uzunmüddətli uğur və davamlı inkişaf üçün əsas şərtlərdən biridir.

Açar sözlər: “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC, maliyyə nəticələri, uçot, audit, təkmilləşdirmə

Emil Eminli
Baku Business University
Master student
peminliemil36@gmail.com

Accounting and Audit Evaluation of Financial Results at “Ateshgah Life Insurance” OJSC

Abstract

The article is devoted to accounting and audit evaluation of financial results in “Ateshgah Life Insurance” OJSC. The article analyzes the existing accounting and auditing systems and makes suggestions for improvement in this area. The proposals include the introduction of automated accounting systems, the storage of data in a centralized database and the use of artificial intelligence technologies. Accurate accounting and audit evaluation of financial results is essential to improve overall company efficiency and strengthen competitiveness. Through improved accounting and auditing systems, strategic decisions can be made faster and more accurately. The article emphasizes the importance of implementing improvement directions for the long-term success and sustainable development of “Ateshgah Life Insurance” OJSC. “Ateshgah Life Insurance” OJSC is one of the leading Insurance companies of Azerbaijan and aims to strengthen its position in the local and international markets. The company provides reliable and high-quality services to its clients with accurate accounting of financial results and transparent audit processes. Effective management of the company's financial and operational processes is one of the main conditions for long-term success and sustainable development.

Keywords: “Ateshgah Life Insurance” OJSC, financial results, accounting, audit, improvement

Giriş

“Atəşgah Həyat Sığorta” ASC, Azərbaycan sığorta bazarının aparıcı şirkətlərindən biridir. Şirkət müştərilərinə müxtəlif sığorta məhsulları və xidmətləri təqdim edir. Maliyyə nəticələrinin uçotu və audit qiymətləndirilməsi, şirkətin davamlı inkişafı və maliyyə sağlamlığının təmin edilməsi üçün vacibdir. Bu məqalədə “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də maliyyə nəticələrinin uçotu və audit qiymətləndirilməsinin əhəmiyyəti, mövcud vəziyyəti və təkmilləşdirmə istiqamətləri araşdırılacaq (Əliyev, 2023, s. 150).

Tədqiqat

Maliyyə nəticələrinin uçotu

Maliyyə nəticələrinin uçotu, şirkətin gəlir və xərclərinin, aktiv və passivlərinin dəqiq və vaxtında qeydə alınmasını əhatə edir. “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də maliyyə uçotu, beynəlxalq mühasibat standartlarına uyğun aparılır. Şirkət, müasir mühasibat proqramlarından istifadə edərək məlumatların dəqiq və sürətli toplanmasını və emalını təmin edir (Vəliyev, 2014, s. 180). Maliyyə uçotunun əsas məqsədi, şirkətin maliyyə vəziyyəti barədə rəhbərliyə və maraqlı tərəflərə dəqiq və vaxtında məlumat verməkdir. Bu məlumatlar əsasında şirkətin gələcək fəaliyyəti üçün strateji qərarlar qəbul edilir. Uçotun dəqiqliyi və vaxtında aparılması, şirkətin maliyyə göstəricilərinin düzgün təhlilinə və qiymətləndirilməsinə imkan yaradır (Hüseynov, 2022, s. 200).

Maliyyə hesabatları

“Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də maliyyə hesabatları, şirkətin maliyyə vəziyyəti və nəticələri barədə geniş məlumatlar verir. Bu hesabatlar balans hesabatı, mənfəət və ya zərər hesabatı, pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat və kapitalda dəyişikliklər hesabatı yer alır. Balans hesabatı, şirkətin aktivləri, öhdəlikləri və səhmdar kapitalı barədə məlumat verir. Mənfəət və zərər hesabatı, şirkətin gəlir və xərclərini, mənfəət və zərərinə əks etdirir. Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat şirkətin pul axınlarını və pul vəsaitlərinin dəyişməsinə göstərir (Qasimov, 2021, s. 180). Kapitalda dəyişikliklər hesabatı isə səhmdar kapitalında baş verən dəyişiklikləri əks etdirir. Maliyyə hesabatlarının hazırlanması, şirkətin maliyyə nəticələrinin dəqiq və şəffaf bir şəkildə təqdim edilməsini təmin edir. Bu hesabatlar, şirkətin maliyyə göstəricilərini təhlil etmək və qiymətləndirmək üçün əsas vasitədir. Hesabatların dəqiq və vaxtında hazırlanması, şirkətin maliyyə sağlamlığını qorumaq və inkişaf etdirmək üçün vacibdir (Abbasov, 2019, 220).

Audit qiymətləndirilməsi

Audit qiymətləndirilməsi, şirkətin maliyyə nəticələrinin dəqiqliyini və şəffaflığını təmin etmək üçün müstəqil bir prosesdir. “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də daxili və xarici audit prosesləri həyata keçirilir. Daxili audit, şirkətin daxili nəzarət sistemlərinin effektivliyini və uyğunsuzluqları aşkar etmək üçün aparılır. Xarici audit isə müstəqil auditorlar tərəfindən həyata keçirilir və şirkətin maliyyə hesabatlarının düzgünlüyünü və şəffaflığını qiymətləndirir. Audit qiymətləndirilməsinin əsas məqsədi, şirkətin maliyyə nəticələrinin dəqiq və doğru olduğunu təsdiqləməkdir. Bu proses, şirkətin maliyyə hesabatlarının beynəlxalq mühasibat standartlarına uyğun olmasını təmin edir. Auditorlar, şirkətin maliyyə hesabatlarını, mühasibat qeydlərini və digər maliyyə məlumatlarını yoxlayır və qiymətləndirir (Quliyev, 2018, s. 190).

Daxili audit

Daxili audit, şirkətin daxili nəzarət sistemlərinin effektivliyini və mühasibat qeydlərinin düzgünlüyünü yoxlamaq üçün aparılır. “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də daxili audit bölməsi, şirkətin maliyyə və əməliyyat proseslərini müntəzəm olaraq yoxlayır. Daxili auditorlar, şirkətin əməliyyat proseslərini və nəzarət sistemlərini təhlil edir və uyğunsuzluqları aşkar edir. Daxili audit nəticələri, şirkət rəhbərliyinə hesabat şəklində təqdim olunur və təkmilləşdirmə tədbirləri təklif edilir. Daxili audit, şirkətin əməliyyatlarının səmərəliliyini və effektivliyini artırmaq üçün vacibdir. Bu proses, şirkətin maliyyə və əməliyyat risklərini azaltmaq və nəzarət sistemlərini gücləndirmək üçün tədbirlər görməsinə kömək edir. Daxili audit, şirkətin maliyyə hesabatlarının dəqiqliyini və şəffaflığını təmin edir (Zeynalov, 2017, s. 210).

Xarici audit

Xarici audit, müstəqil auditorlar tərəfindən həyata keçirilir və şirkətin maliyyə hesabatlarının düzgünlüyünü və şəffaflığını qiymətləndirir. “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC, xarici auditorlarla

əməkdaşlıq edərək maliyyə hesabatlarının müstəqil qiymətləndirilməsini təmin edir. Xarici auditorlar, şirkətin maliyyə hesabatlarını, mühasibat qeydlərini və digər maliyyə məlumatlarını yoxlayır və qiymətləndirir (Həsənov, 2013). Auditorlar, şirkətin maliyyə hesabatlarının beynəlxalq mühasibat standartlarına uyğun olmasını təmin edir. Xarici audit, şirkətin maliyyə nəticələrinin dəqiqliyini və şəffaflığını təmin etmək üçün vacibdir. Müstəqil auditorlar, şirkətin maliyyə hesabatlarını yoxlayaraq, hər hansı bir uyğunsuzluq və ya səhvi aşkar edir və təkmilləşdirmə tədbirləri təklif edir. Xarici audit nəticələri, şirkətin maliyyə vəziyyəti barədə müstəqil və obyektiv məlumat verir (Rzayev, 2016, s. 160).

Təkmilləşdirmə istiqamətləri

“Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də maliyyə nəticələrinin uçotu və audit qiymətləndirilməsinin təkmilləşdirilməsi üçün bir neçə istiqamət təklif olunur. Birinci istiqamət, avtomatlaşdırılmış mühasibat sistemlərinin tətbiqidir. Bu sistemlər, məlumatların dəqiq və sürətlə toplanmasını və emalını təmin edərək uçot və təhlilin effektivliyini artırır. İkinci istiqamət, məlumatların mərkəzləşdirilmiş bazada saxlanması və müxtəlif şöbələr arasında asanlıqla paylaşılmasıdır. Bu məlumatların daha səmərəli istifadəsinə və qərarların daha sürətli verilməsinə kömək edir. Üçüncü istiqamət, müasir texnologiyaların və proqram təminatlarının istifadəsidir. Süni intellekt və böyük məlumatların analitikası, maliyyə hesabatlarının dəqiq və sürətli hazırlanmasına və təhlilinə imkan yaradır. Dördüncü istiqamət, audit proseslərinin daha da gücləndirilməsi və effektivliyinin artırılmasıdır. Daxili və Xarici audit proseslərinin müntəzəm və dəqiq aparılması, şirkətin maliyyə nəticələrinin dəqiq və şəffaf olmasını təmin edir (Nəbiyev, 2015, s. 200).

Nəticə

“Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də maliyyə nəticələrinin uçotu və audit qiymətləndirilməsi, şirkətin maliyyə sağlamlığını qorumaq və inkişaf etdirmək üçün vacibdir. Şirkətin maliyyə hesabatlarının dəqiq və vaxtında hazırlanması, rəhbərliyin və maraqlı tərəflərin strateji qərarlar qəbul etməsinə kömək edir. Daxili və xarici audit prosesləri, şirkətin maliyyə nəticələrinin düzgünlüyünü və şəffaflığını təmin edir.

Təkmilləşdirilmiş uçot və audit sistemləri, “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-nin ümumi səmərəliliyini və rəqabət qabiliyyətini artırır. Avtomatlaşdırılmış mühasibat sistemlərinin və müasir texnologiyaların tətbiqi, şirkətin maliyyə göstəricilərinin dəqiq və sürətli toplanmasının və emalını təmin edir. Məlumatların mərkəzləşdirilmiş bazada saxlanması və müxtəlif şöbələr arasında asanlıqla paylaşılması, məlumatların daha səmərəli istifadəsinə və qərarların daha sürətli verilməsinə kömək edir.

Nəticədə, “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də maliyyə nəticələrinin uçotu və audit qiymətləndirilməsinin təkmilləşdirilməsi, şirkətin uzunmüddətli uğuru və davamlı inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu təkmilləşdirilmənin həyata keçirilməsi, şirkətin bazar mövqeyini gücləndirir və beynəlxalq bazarlara çıxış imkanlarını artırır. “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC, müasir texnologiyaların və proqram təminatlarının istifadəsi ilə daha rəqabət qabiliyyətli olur və bazar payını artırır. Şirkətin maliyyə hesabatlarının dəqiq və şəffaf olması, müştərilərin və tərəfdaşların şirkətə olan etibarını artırır. Beləliklə, “Atəşgah Həyat Sığorta” ASC-də maliyyə nəticələrini uçotu və audit qiymətləndirilməsi, şirkətin uzunmüddətli strategiyası və rəqabət üstünlüyü üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Ədəbiyyat

1. Abbasov, M. (2019). *Sığorta biznesində maliyyə idarəetməsi*. İqtisadi inkişaf Nəşriyyatı.
2. Əliyev, F. (2023). *Müasir mühasibat və uçot sistemləri*. Mühasibat Nəşriyyatı.
3. Hüseynov, S. (2022). *Sığorta şirkətlərində maliyyə uçotu və nəzarət*. Sığorta Nəşriyyatı.
4. Həsənov, D. (2013). *Beynəlxalq mühasibat standartları və onların tətbiqi*. Beynəlxalq Nəşriyyat.
5. Qasimov, R. (2021). *Audit və maliyyə hesabatlarının qiymətləndirilməsi*.
6. Quliyev, A. (2018). *Maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təhlili*. Maliyyə Nəşriyyatı.
7. Nəbiyev, K. (2015). *Süni intellekt və maliyyə analitikası*. İnnovasiya nəşriyyatı.

8. Rzayev, H. (2016). *Avtomatlaşdırılmış mühasibat sistemlərinin tətbiqi*. Texnologiya nəşriyyatı.
9. Vəliyev, Y. (2014). *Sığorta şirkətlərində pul axını idarəetməsi*. Pul nəşriyyatı.
10. Zeynalov, T. (2017). *Sığorta şirkətlərində risk idarəetməsi*. Risk Nəşriyyatı.

Daxil oldu: 25.08.2024

Baxışa göndərildi: 12.09.2024

Təsdiq edildi: 13.11.2024

Çap olundu: 30.11.2024